

Cím	Kritika: képzőművészet és design - Designkritika
Kódok	B-DK-503
Hirdető	Alapképzések Iskolája
Környezet	Tantermi

Alapadatok						
Kurzus típusa	Kredit	Kontaktóra	Otthoni munkaóra	Tantárgy típusa	Félév	Melyik tantárgy része?
Gyakorlat	5	24	126	Gyakorlat	5. félév	Kritika: képzőművészet és design

Ajánlás
A Designkultúra szakos hallgatókat készíti fel majdani szakmagyakorlásuk egyik fontos aspektusára, a kritikai reflexivitásra, egyszersmind bevezet a kritikaírás mint műfaj alapismereteibe is.

Rövid leírás
A kurzus célja, hogy megismertesse a műkritika/designkritika műfaji sajátosságait, eszme- és művészettörténeti, illetve művészetfilozófiai alapjait, jellemző szempontrendszerait, etikai kérdéseit, célkitűzéseit, a kritikai gondolkodás ismérveit. A tantárgy röviden áttekinti a műkritikaírás/designkritika-írás történetét, megismerteti a jelentősebb kritikai fórumokat, folyóiratokat. A hallgatók a kurzusok keretében a kritikaírás gyakorlatába is bekóstolhatnak írásbeli és szóbeli feladatok segítségével, melynek során megismerik a műalkotások és designalkotások szakszerű kritikai értékelésének alapjait. A kurzus fókuszában a kortárs hazai köztértervezés áll, tekintettel arra, hogy ez az a tervezői feladatkör napjainkban, melyben számos szakterület (építészet, tájépítészet, ipari formatervezés, köztéri szobrászat, közlekedés- és várostervezés, közműfejlesztés, műemlékvédelem stb.) és tudomány (urbanisztika, szociológia, művészettörténet, kulturális antropológia, ökológia, környezetpszichológia stb.) találkozik össze egymással és a civil szféra, illetve a várospolitikai érdekeivel. Ez a témakör tehát nem csupán a “köztérdesign” gyakorlatát érinti, hanem egyúttal a design metaforikus értelemben vett “közterébe” is bepillantást enged, s mint ilyen, tág teret kínál a kritikai gondolkodás számára.

Oktatók			
Oktató neve	Oktató elérhetősége	BIO	Fogadóóra
Haba Péter	phaba@mome.hu		
Oktató 2...			

Félév menete			
A kurzus formátuma			Órarendi időpontok
A kurzus részben oktatói előadásokból, részben hallgatói prezentációkból áll.			
Az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük, tanári közreműködés jelölése			
Hetek	Dátum	Heti tartalom	Műhely/speciális terem
1	2026.09.09.	Bevezetés: a kritikai gondolkodás és a kritika mint műfaj a design aspektusából	
2	2026.09.16.	Előadás: A designkritika specifikumai	
3	2026.09.23.	Előadás: Köztérdesign – designköztér. A design társadalmi vonatkozásai a városi környezet aspektusából	
4	2026.09.30.	Esettanulmány: Design és lokalitás. A design ökológiai és kulturális reflexivitása	
5	2026.10.07.	Esettanulmány: A városi közterek kulturális és funkcionális anomáliái a tervezés összefüggésében	
6	2026.10.21.	Kurzushét	
7	2026.10.28.	Esettanulmány: A designer mint aktor a települési környezetben	
8	2026.11.04.	Hallgatói prezentációk	
9	2026.11.11.	Hallgatói prezentációk	
10	2026.11.18.	Hallgatói prezentációk	
11	2026.11.25.	Hallgatói prezentációk	
12	2026.12.02.	Hallgatói prezentációk	
13			
14			
15			

Kurzusteljesítés feltételei, követelmények és értékelés				
A hallgatók tennivalói, feladatai				
Követelmény, beadandó munka	Értékelés módja	Értékelés szempontjai	Leadási határidő, alkalom	Súly az érdemjegyen
Feltétel 1...				
Feltétel 2...				
Általános, átfogó feltételek				
A hallgatók október-november során egyéni munkában egy-egy jelentős budapesti köztér kritikai elemzését végzik el, amelyet önálló terepszemlére és a szaksajtóban megjelent műszaki-tervezési adatokra, illetve kritikai reflexiókra alapoznak. A munka eredményét 25 perces prezentációban adják elő, majd írott kritika formájában is feldolgozzák (egy közösen egyeztetett 2027 januári határidőre).				

Jegyzetek és irodalom
Kötelező irodalom
Kurzus jegyzetei, prezentációi
Ajánlott irodalom

Barrett, Terry: *Why Is That Art? Aesthetics and Criticism of Contemporary Art*. Oxford University Press, Oxford, 2008.

Batár Attila – Locsmándi Gábor: *Városaink az ezredfordulón*. Európai Füzetek 6. 1999.

Csóka Attila Róbert–Smiló Dávid szerk.: *Építészet – kritika – írás*. Új Forrás, Budapest, 2014.

Elkins, James–Newman, Michael: *The State of Art Criticism*. Routledge, London, 2008.

Gehl, Jahn: *Élhető városok*. Terc Kiadó, Budapest, 2014.

Greenberg, Clement: *Művészet és kultúra*. Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, Budapest, 2013.

Jelinek Csaba – Bodnár Judit – Czirfusz Márton – Gyimesi Zoltán: *Kritikai városkutatás*. L'Harmattan, Budapest, 2013. <https://mek.oszk.hu/15200/15271/15271.pdf>

Kállai Ernő: *Művészet veszélyes csillagzat alatt. Válogatott cikkek, tanulmányok*. Corvina, Budapest, 1981.

Lidwell, William et al.: *Universal Principles of Design: Revised and Updated*. Rockport Publishers, Gloucester, 2010.

Lukovich Tamás: *A posztmodern kor városépítészetének kihívásai*. Pallas Stúdió, Budapest, 2001.

Szövényi Anna (szerk.): *Budapesti terek*. Terc, Budapest, 2021.

Twemlow, Alice: *Sifting the Trash: A History of Design Criticism*. The MIT Press, Cambridge (Mass.), 2017.

Udvarhelyi Éva Tessza: Köztér, demokrácia, kulturális sokszínűség. *Utóirat – A Magyar Építőművészet melléklete*, 2010/5, 19–26.

Wessely Anna: A közterek politikája. Városi tér az élménytársadalomban. *Utóirat – A Magyar Építőművészet melléklete*, 2010/5. 27–31.

Tanulási eredmények	
Tudás	1. Tájékozott a művészet-, építészet- és designtörténet és -elmélet főbb módszereit és elméleteit illetően. 2. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a design és művészetek főbb elméleteiről, alapelveiről, stíluskorszakairól és irányzatairól, fontosabb alkotásairól.
Képesség	1. Felismeri a design, a művészetek, média és építészet által felvetett és megoldott vagy megoldandó problémákat, reflektál azokra. 2. Értékeli a design- és művészeti koncepciókat.
Attitűd	1. Kritikai érzékkel viszonyul a design és a művészetek történeti, valamint kortárs alkotásaihoz, a különböző tervezői/alkotói gyakorlatokhoz és eredményekhez.
Autonómia és felelősségvállalás	1. Felelősséggel és személyes autonómiával képes a kurzuson megszerzett ismereteket szakmai tevékenysége során alkalmazni.

Felmentés
Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól. Más, tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók. Teljes felmentés adható. A teljes vagy részleges felmentés részleteit az oktatóval és a szakvezetővel szükséges egyeztetni.

Tantervi kapcsolatok		
Tantárgy	Kapcsolódó kurzusok (párhuzamosságok)	Kurzus érdemjegy aránya a tantárgyban
A kurzus előfeltételei	Szabadon választott esetén sajátos előfeltételek:	Szabadon választhatóként felvehető?
		Igen/Nem

Mesterséges intelligencia használatára vonatkozó irányelvek és szabályok a kurzusban
A mesterséges intelligencia egyetemi használatára a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Mesterséges Intelligencia és Plágiumszabályzata vonatkozik.

Alapanyagigény	Ki biztosítja?
Alapanyagigény 1...	Tech Park / Szak / Hallgató
Eszköz vagy anyagigény 2...	Tech Park / Szak / Hallgató

Egyéb információ, megjegyzések
Szabadszavas válasz szükséges, vagy üresen hagyható